

Změny účetních předpisů pro podnikatele od 1. ledna 2008

Tento zpravodaj podává přehled hlavních změn v novele vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, jež jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví (dále „Vyhláška“), a v Českých účetních standardech (dále „ČÚS“) pro účetní jednotky účtující podle Vyhlášky.

Novela Vyhlášky byla zveřejněna ve Sbírce zákonů v částce 109 dne 21. prosince 2007 pod č. 349/2007. Změny ČÚS byly zveřejněny pod č. 31 ve Finančním zpravodaji č. 10/2007 ze dne 31. prosince 2007.

Změny novelizovaných předpisů jsou platné pro účetní období započatá v roce 2008. Některá ustanovení se však použijí při sestavování účetní závěrky a konsolidované účetní závěrky s rozvahovým dnem 29. června 2008 a později (uvedeno níže u příslušných odstavců).

Kontakty:

Petr Kríž, partner
petr.kriz@cz.pwc.com
+420 251 152 045

Milan Zelený, ředitel
milan.zeleny@cz.pwc.com
+420 251 152 088

Pavel Kulhavý, ředitel
pavel.kulhavy@cz.pwc.com
+420 251 152 046

PricewaterhouseCoopers

Kancelář Praha
Kateřinská 40,
120 00 Praha 2
+420 251 151 111

Kancelář Brno
náměstí Svobody 20,
602 00 Brno
+420 542 520 111

Kancelář Ostrava
Zámecká 20,
702 00 Ostrava
+420 595 137 111

www.pwc.com/cz

Hlavní změny lze rozčlenit do několika oblastí:

- Změny v oblasti účetní závěrky
- Změny v oblasti dlouhodobého majetku
- Změny v oblasti zásob
- Změny v ostatních oblastech

1. Změny v oblasti účetní závěrky

Možnost vykazování v milionech Kč

Účetní jednotky s výší aktiv celkem (netto) deset miliard Kč a vyšší mohou vykazovat jednotlivé položky v celých milionech Kč, což dosud platilo pouze pro banky a jiné finanční instituce. Tuto skutečnost však musí účetní jednotky využívající nové možnosti uvádět ve všech částech účetní závěrky, tj. v rozvaze, výkazu zisku a ztráty, příloze k účetní závěrce, výkazu o peněžních tocích a přehledu o změnách vlastního kapitálu. Tuto změnu upravuje § 4, odst. 11 Vyhlášky a přináší možnost poskytnout relevantní a přehledné informace velkým společnostem při úspoře nákladů na přípravu účetních závěrek.

Nové požadavky pro zveřejnění informací v příloze k účetní závěrce a konsolidované závěrce

- Informace nevykazované v rozvaze
- Nově má účetní jednotka povinnost uvést v příloze charakter a obchodní účel operací, které jsou z hlediska rizik a užitku významné pro posouzení finanční situace společnosti. Dále musí také uvést informaci o finančním dopadu těchto operací na společnost, pokud vede účetnictví v plném rozsahu. Tento požadavek upravuje § 39, odst. 9 Vyhlášky. Požadavek na zveřejnění informací v příloze konsolidované účetní závěrky upravuje § 67, bod k) Vyhlášky. Změna je účinná pro účetní závěrky s rozvahovým dnem 29. června 2008 a později.

- **Informace k transakcím se spřízněnými stranami**

Účetní jednotka musí v příloze uvést informace o transakcích se spřízněnými stranami, pokud jsou významné a nebyly uzavřeny za běžných tržních podmínek. Pokud jsou transakce provedeny mezi účetní jednotkou a jediným společníkem, není povinnost tuto informaci uvádět. Pro definici „spřízněné strany“ je třeba použít definici v mezinárodních účetních standardech (IFRS) upravených právem EU. Informace o transakcích mohou být seskupeny podle jejich charakteru, avšak pokud je jednotlivá transakce významná, musí být uvedena samostatně. Problémem při vykazování těchto informací v příloze může být posouzení významnosti jednotlivých transakcí a toho, zda k nim došlo za běžných tržních podmínek, což lze překonat tím, že se tyto transakce zveřejní bez ohledu na to, za jakých podmínek k nim došlo. Tento požadavek upravuje § 39, odst. 10 Vyhlášky. Požadavek na zveřejnění informací v příloze konsolidované účetní závěrky upravuje § 67, bod l) Vyhlášky. Změna je účinná pro účetní závěrky s rozvahovým dnem 29. června 2008 a později.

- **Vykazování služeb poskytnutých auditorem**

V příloze účetní závěrky musí účetní jednotka uvést informace o celkové odměně auditorské společnosti za účetní období, a to odděleně za povinný audit účetní závěrky, jiné ověřovací služby, daňové poradenství a jiné neauditorské služby. Pokud jsou tyto informace již uvedeny v příloze ke konsolidované účetní závěrce, do které je zahrnuta tato účetní jednotka, nemusí se v příloze k účetní závěrce uvádět. Tento požadavek upravuje § 39, odst. 11 Vyhlášky, požadavek na zveřejnění informací v příloze konsolidované účetní závěrky upravuje § 67, bod m) Vyhlášky. Změna je účinná pro účetní závěrky s rozvahovým dnem 29. června 2008 a později.

Zrušení povinnosti požítovat úředně ověřený překlad konsolidované účetní závěrky

Novela zrušila požadavek zveřejňovat úředně ověřený překlad konsolidované výroční zprávy včetně konsolidované účetní závěrky zahraniční společnosti, která konsoliduje českou účetní jednotku využívající výjimku podle § 62 (5), a tudíž nepřipravuje svoji vlastní konsolidovanou účetní závěrku. Zůstává pouze povinnost zveřejnění konsolidované výroční zprávy zahraniční společnosti v českém jazyce. Tuto změnu upravuje § 62, odst. 6c Vyhlášky. Změna je účinná pro účetní závěrky s rozvahovým dnem 29. června 2008 a později.

2. Změny v oblasti dlouhodobého majetku

Negativní definice dlouhodobého nehmotného majetku

Novela Vyhlášky nově explicitně definuje, co není dlouhodobým nehmotným majetkem. Do nehmotného majetku nelze zahrnout znalecké posudky, průzkumy trhu, plány rozvoje, návrhy propagačních a reklamních akcí, certifikace systému jakosti a software pro řízení technologií nebo pro zařízení, která bez tohoto software nemohou fungovat. Účetní jednotka může rozhodnout, že dlouhodobým nehmotným majetkem nejsou ani technické a energetické audity, lesní hospodářské plány a plány povodí. Tuto změnu upravuje § 6, odst. 9 Vyhlášky.

Oceňování dlouhodobého majetku

Součástí ocenění dlouhodobého majetku a technického zhodnocení se nově stávají i daně spojené s pořízením tohoto majetku včetně daně z převodu nemovitostí. Tuto změnu upravuje § 47, odst. 2 Vyhlášky.

Odpisování dlouhodobého majetku

Do ČÚS 013 je doplněno ustanovení o možnosti odepisovat pěstitelské celky trvalých porostů, které nájemce dokončil na cizím pozemku a které nejsou vykazovány u vlastníka pozemku, tudíž ani nejsou vlastníkem odepisovány.

3. Změny v oblasti zásob

Změna obsahového vymezení zásob

- **Doplnění drobného hmotného majetku do definice Materiálu**

Do definice Materiálu byl doplněn drobný hmotný majetek (tj. samostatné movité věci a soubory movitých věcí s dobou použitelnosti delší než jeden rok a s pořizovací cenou pod limitem stanoveným pro účtování do dlouhodobého majetku). Před novelou byl drobný hmotný majetek upraven pouze § 7 Dlouhodobý hmotný majetek, nejde však zřejmě o věcnou změnu. Toto doplnění upravuje § 9, odst. 1g) Vyhlášky.

Změny týkající se oceňování zásob

- **Položky nevstupující do pořizovací ceny zásob**

Novela rozšiřuje seznam položek, které nejsou součástí pořizovací ceny zásob. Kromě úroků z úvěrů a půjček na pořízení zásob nelze dle novely do pořizovací ceny zásob zahrnout kursově rozdíly, smluvní pokuty a úroky z prodlení a jiné sankce ze smluvních vztahů, toto ustanovení však zřejmě neznamená pro většinu účetních jednotek věcnou změnu. Tuto změnu upravuje § 49, odst. 1 Vyhlášky.

- **Doplnění položek oceňovaných reprodukční pořizovací cenou**

Reprodukční pořizovací cenou se ocení renovované náhradní díly, renovované nástroje, odpad, zbytkové produkty vrácené z výroby či jiné činnosti a zvířata, a to v případech, kdy vlastní náklady na jejich vytvoření či pořízení nelze zjistit. Změna tak přináší praktický postup pro řešení takového problému. Tuto změnu upravuje ČÚS 015, body 3.5 a 3.7.

4. Změny v ostatních oblastech

Zúčtovací vztahy

Do ČÚS 017 – Zúčtovací vztahy – byl doplněn způsob účtování nezpochybnitelného nároku na dotaci, který se zaúčtuje v okamžiku, kdy takový nárok vznikl: MD účtu účtové skupiny 37 – Jiné pohledávky a závazky, D účtu účtové skupiny 34 – Zúčtování daní a dotací. Před novelou nebylo zcela zřejmé, zda je možno o nároku na dotaci účtovat jako o pohledávce. Na účetní jednotce zůstává posouzení, v kterém okamžiku je nárok na dotaci nezpochybnitelný.

Krátkodobý finanční majetek

Za ceninu se považují také kontrolní pásky určené ke značení lihu (doplněno v ČÚS 016).

Deriváty

Novela vyhlášky umožňuje účetní jednotce zvolit, zda bude účtovat o vloženém derivátu, který je součástí finančního nástroje, samostatně, nebo zda o takovém derivátu účtovat nebude. Toto opatření je zjednodušením českých účetních předpisů pro podnikatele, kteří nejsou regulovanými finančními institucemi, kde účtování o vložených derivátech zůstává beze změny. Tuto změnu upravují § 52, odst. 7 a § 53, odst. 2. Vyhlášky.

Zrušení ČÚS 010 – Zvláštní operace s pohledávkami

ČÚS 010 stanovující postup pro účtování o pohledávkách, u nichž termín splatnosti nastal do konce roku 1994, byl zrušen. Důvodem zrušení standardu je skutečnost, že tyto pohledávky by již měly být plně daňově odepsány v předchozích letech. Tím se ČÚS 010 stal v praxi nadbytečným.

Postup účtování při přeměně společnosti

V ČÚS 011, v odstavci 2.8 dochází ke změně týkající se ocenění vylučovaných obchodních podílů a akcií při přeměnách. Standard platný do 31. prosince 2007 požadoval eliminaci příslušných podílů a akcií v pořizovacích cenách, které ovšem nemusely souhlasit s aktuálními účetními hodnotami těchto podílů a akcií. Dřívější standard se nezabýval tím, jak naložit se vzniklým rozdílem. Podle nového znění předpisu je nutné k datu přeměny vyloučit podíly a akcie v účetních hodnotách vedených v účetnictví zúčastněné účetní jednotky.

Omezení v použití účetních postupů pro vyrovnání, nucené vyrovnání a konkurs

Ustanovení pro účetní postupy v ČÚS 021 se použijí pouze pro vyrovnání, nucená vyrovnání a konkursy zahájené před účinností zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Změny týkající se vykazování zvířat a účtování o zvířatech nejsou předmětem tohoto zpravodaje. Ani další změny, spočívající zejména v přesunu odstavců mezi Vyhláškou a ČÚS nebo drobné slovní úpravy, nejsou do tohoto zpravodaje vzhledem k nízkému významu pro praxi zahrnuty. Tyto změny můžete nalézt v příslušných ustanoveních Vyhlášky a ČÚS.

Upozornění: Informace obsažené v tomto materiálu mají obecný charakter a neposkytují souhrnnou analýzu zmíněných témat. Uživatelé by před konáním nebo zdržením se konání na základě informací obsažených v tomto materiálu měli zvážit využití příslušných profesionálních služeb. Nebudou akceptovány jakékoli nároky na odškodnění za kroky podniknuté ve vztahu k tomuto materiálu.

© 2008 PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o. Všechna práva vyhrazena. "PricewaterhouseCoopers" označuje českou společnost PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o., či dle kontextu síť členských společností PricewaterhouseCoopers International Limited, z nichž každá je nezávislou právní osobou.